

"ΤΟ ΒΗΜΑ"
13/4/76

"Ένα ανέκδοτο κείμενο του Νίκου Καζαντζάκη

ΠΟΥ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΑ 1955 ο Νίκος Καζαντζάκης έγραψε ένα θεατρικό σκετσάκι που ανέλυσε την Κυριακή στο «Βήμα» ο κ. Γεώργιος Στεφανάκης. Σήμερα δημοσιεύουμε το ανέκδοτο αυτό κείμενο:

Το έργο όφθ' εφ'ότι μετά τόν ΙΙΙ παγκόσμιο πόλεμο. Στά έρειπια μιάς μεγάλης πολιτείας: Παρίσι, Λόντρα, Ν. Υόρκη...

Παντού έρειπια, τεράστια ζωτικά χόρτα έχουν θλασθήσει στά χαλάσματα, τά κατοικίδια ζώα (σκυλιά, δόδια, πρόβατα, κλη), έχουν αγριέψει, παράποσν τόν άνθρωπο.

Όσοι άνθρωποι επιζούσν, έχουν, οί περισσότεροι, έχουν τρελαθεί, τρέχουν ούρλιάζοντας, γελοΰσν, κι οί σκύλοι τρέχουν πίσω από τούς τρελούς, τρών τούς πεθαμένους.

Μερικοί δέν τρελάθηκν μ' έπασαν άμνησία. Δέ θυμούνται τίποτα από τόν πολιτισμό, ζαναρχίζουσν τήν πρωτόγονη ζωή: κυνήγι, σκάθουσν τή γήε, ζαναφεβρίσκουσν φωτιά, άζίνες κλπ.

Ξαναπαρουσιάζονται α-Μάγοι (πρώτοι έπιστήμονες) πού πουλούσν άέρα, Βροχή, κάνουν ζόρκια, θεραπέδουσν άρώστιας μέ βοτάνια, διδύσκουσν τίς πρώτες τέχνες κλπ.

Φοδούσναι τίς άστραπέε, τίς βροντέε, τίς φλόγεε. Θυμνάτν θυμούνται τίη καταστροφή, τρέχουσν, κρύβουσναι. Κάθε νύχτα, πρίν τήν άσγη τρέμουσν πώε δέν θά ζαναθγει ό ήλιος.

Τό έργο ν' άποτελείται από λίγα κύρια πρόσωπα:

1- 'Η Μάνα, ή μόνη πού θυμάται τά πάντα (άτομικές μπόμπες κλπ) κι όμωε άκόμα έμπιστοσύνη στό ανθρώπινο γένος. 'Αφ'η συγκρατεί τούς Γυιούς τήε νά μήν τρελαθούσν.

2- 'Ο Πρώτος Γυιόε τήε, πού είτάν μηχανικόε, έχει πάθει κι άφτόε άμνησία, μ' άκούε κλάου άέρνει κραγή τρέμου.

3- 'Ο Δεύτεροε Γυιόε, πρώην άρτίεταε, έχει πάθει κι άφτόε άμνησία, όμωε τή νύχτα θλέπει στό όνειρό του τή φοβερή καταστροφή, τρέμει τήν ώρα πού πάει νά κοιμηθεί.

4- 'Η Γυναίκα: δέ θυμάται, μίτε νιώζεταί. Είναι όλη ένοτικη, ένα μονάχα θέλει: νά γενήσει παιδιά πολλά, διαλέγονταε τόν πιό δυνατό άντρα.

5- Μάγοε: θυμάται τόν πόλεμο μ' άπροσπαθεί νά μετουσιόσει τή φρίκη, θυμάται, θυμάται άκόμα μερικά μυστικά από τόν βουλιαιγεμένο πολιτισμό: πώε σπέρνουε, πώε πλένονταί κλπ. Ζόρκια, τραγούδια, 'Ιωση, πώε γράφουσν.

ΧΟΡΟε ΤΡΕΛΟΙ (1) πρώην έπίσκοποε 2) πρώην καθηγητήε 3) πρώην στρατηγόε 4) πρώην πολιτικόε 5) πρώην ποιητήε ...)

Κάτι θυμούνται, μερικά τίε, από τό παλιό τουε επάγγελμα... όράσειε ζεκάρφωτεε, χειρονομίεε κλπ.

1- 'Ο α' Γυιόε όλο καί σκάθει στά χαλάσματα, σά νάχασε κάτι, δέ θυμάται τι, μάκεται νά τό βρει: Βρίσκει κομάτια μηχανέε, άποκίνητα, ραδιόφωνα, φακούε κλπ. Μάκεται νά θυμηθεί τί νάναί... 'Αγωνία. Κωμικήε παρεξηγήσειε.

'Από άνάγκη (νά σκοτώσει ζωά νά φάει, νά κόψει δέντρα νά ζεσταθεί, νά διώξει τούε τρελούε πού τραγουρίζουσν τό καταφύγιό τουε...) έχει έφέβρη τήν άζίνα, τή σφεντόνα. ('Ανακαλύπτει τό Νέο Όπλο: τή σφεντόνα!)

2- 'Ο β' Γυιόε πλάθει μέ πλό μιά τεράστια στεατόπυγη γυναίκα (όπωε τά προϊετορικά είδωλα), τήν προσκυνούε σά θεά. Περιμένουσν τό Μάγο νάρθει νά κάψει ζόρκια, νά τή ζωντανέψει, νά γίνει άληθινή γυναίκα. Κ' οί δύο Γυιοί είναι POSSEDES από τήν άνάγκη τήε Γυναίκαε.

Το έργο παρουσιάζει μια νέα μορφή θεατρικού έργου... 1- Η Μάνα... 2- Ο Πρώτος Γυιός... 3- Ο Δεύτερος Γυιός... 4- Η Γυναίκα... 5- Μάγοι... ΧΟΡΟΣ ΤΡΕΛΟΙ... Κάτι θυμούνται, μερικά τίς, από τό παλιό τουε επάγγελμα... όράσειε ζεκάρφωτεε, χειρονομίεε κλπ. 1- 'Ο α' Γυιόε όλο καί σκάθει στά χαλάσματα, σά νάχασε κάτι, δέ θυμάται τι, μάκεται νά τό βρει: Βρίσκει κομάτια μηχανέε, άποκίνητα, ραδιόφωνα, φακούε κλπ. Μάκεται νά θυμηθεί τί νάναί... 'Αγωνία. Κωμικήε παρεξηγήσειε. 'Από άνάγκη (νά σκοτώσει ζωά νά φάει, νά κόψει δέντρα νά ζεσταθεί, νά διώξει τούε τρελούε πού τραγουρίζουσν τό καταφύγιό τουε...) έχει έφέβρη τήν άζίνα, τή σφεντόνα. ('Ανακαλύπτει τό Νέο Όπλο: τή σφεντόνα!)

Χειρόγραφο άπ' τό κείμενο

θέλουε νά γεννήσουε παιδιά. Φούντωσαν τά δύο πρωτόγονα ένοτικη: Φάι, SEXE.

'Ο β' Γυιόε θυμάται θαμπά πώε είταν παντρεμένοε, θυμάται τή γυναίκα τουε τό άγαλμα πού πλάθει είναι ένα κρυφό ζόρκι γιά νά τή φέρει.

Κάπου κάπου άνεθαίνουσν κ' οί δύο σέ μιάν πέτρα κι ούρλιάζουσν, κράζονταε γιά μιά γυναίκα. Βγαίνουσν κυνήγι συκνά γιά νά τή βρούν.

-Τήν ώρα πού άνοίγει ή σκηνή - βράδι, άκούγονται οί τρελοί πού ούρλιάζουσν, ή Μάνα άνέδει φωτιάε γύρα, νά ζεσταθούε, νά μή ζυγούσουε φερτιά.

'Ο α' Γυιόε εξακολουθεί νά σκάθει.

'Ο β' Γυιόε τελιώνει μιά τεράστια στεατόπυγη Γυναίκα πού όρθώνεται στό βάθος τήε σκηνήε, σά γοργόνα.

Μιλούε, Μάνα Γυιοί. Βροντάζει, άστράφτει, κρούε.

-Οί Γυιοί άσφανα παρατουε τή δουλία, άνεθαίνουσν σέ μιάν πέτρα, ούρλιάζουσν γιά γυναίκα. 'Ασφανα σά ν' άκούσθηκε γυναίκα κραγή ν' άποκρίνεταί.

Τρελοί από χαρά, άρπάζουσν τό LASSO, φέδουσν.

'Η Μάνα πού λαχταρίζει αγκόνια, τούε δίνει τήν εφκή τήε.

-'Η Μάνα μόν' ουμπάει τή φωτιά, ψήνει φαί, θυμάται τό φοβερό Πόλεμο. Χαίρεται πού οί γυιοί τήε έπαθαν άμνησία. Στρώνει φύλλα, έτοιμάζει γαμήλια κλίνη:

Χαίρεται πού βρήκναι πιά γυναίκα άπόφε, σά τήε κάμουε άγγόνια. Σφουρίζει. 'Εφ'τύε γύρα από τή φωτιά προθαίνουσν έναε έναε οί τρελοί. 'Η

Handwritten notes in a box, including phrases like "Μία αυτή γυναίκα...", "Το έργο παρουσιάζει...", and "Χειρόγραφο του Καζαντζάκη".

Χειρόγραφο του Καζαντζάκη

Μάνα τούε ήξερε όταν είταν, πρίν από τόν πόλεμο, στό κάλε τούε: έπίσκοποε, καθηγητήε, κλπ. Καί τούε φέρνεταί μέ σέβοε, τούε προομένει σά νάναί άκόμα σ' άζιώματά τουε.

Διάλογοε, τραγικόε, κωμικόε Μάναε - Χοροό Τρελών.

'Η Μάνα νά νιώθει κι αφ'η EXCITATION SEXUELLE μαζί μέ τούε τρελούε, πού τήν κοιτάζουσν μέ λαιμαργία.

-'Ερχεται ό Μάγοε. Μάκεται νά γίνειε τούε τρελούε, ζυπώνονταε τή μνήμη τουε, Γελοιογραφία ψυχανάλυσειε. 'Ο Μάγοε δάνει μάσκα. Κάνει ζόρκι στό άγαλμα νά ζωντανέψει, νά γίνει άληθινή γυναίκα. Καί τότε

-'Ερχονταί οί γυιοί κουβαλώνταε κάτι ζωτικά, τυλιγμένοε σέ γούνεε. Τό ζετυλιγούε μέ λαχτάρα, τρέμο: μιά γυναίκα πού βγαίνει άμέσοε τό καθρεφτάκι (τό μόνο πού 'χε περιώσει από τόν Παγκόσμιο Πόλεμο), καθρεφτίζεταί άμέριμνα, όλο θηλυκότητα. Οί Γυιοί ούρλιάζουσν από χαρά κορέδουσν γύρα τήε.

'Ο β' γυιόε κοιτάζονταε τήν νιώθει νά ζυπνώ ή μνήμη του, ή γυναίκα του!

-Οί δύο άδερφοί πιάνονταί γιά τή γυναίκα. Στήν άρχή ειρηνική:

'Ο έναε δείκνει τή δυναμική του ρίχνονταε μέ τήν άζίνα ένα ένα δέντρο.

'Ο β' τρυπώνταε καλάμι, φτιάνονταε φιαμπόλι, παίζει Σκηνή κωμική γιά νά έπιδειξει καθεναε τίς ικανότητέε του.

'Η Γυναίκα προτιμάει τόν α Γυιό γιατί είναι πιό δυνατόε. Μά μένει άπαθήε, καθρεφτίζεταί τήν ώρα πού οί δύο άντρεε παλέδουσν.

-Τά δύο άδέρφια σκοτώνονταί κ' ή Γυναίκα άνεθαίνει στήν πέτρα, ούρλιάζει φωνάζονταε έναν άντρα.

Ο ΧΟΡΟε οί τρελοί νά παίζουσν σπουδαίο ρόλο».